

SAVON SANOMAT

Irttonumero 1:—

JOS MAAMIES KESTÄÄ,
NIIN KAIKKI KESTÄÄ.

Sisämaan maalaiskansan äänenkannattaja

JOS MAAMIES TAIPUI,
NIIN KAIKKI VAIPUI.

N:o 142

(Kolmasrykmentin viikkolehti)

Kuopiossa Lauanaina joulukuun 9. päivänä

1939

Venäläisten hyökkäykset on kaikkialla tehokkaasti torjuttu.

Vihollinen käytti itsenäisyyspäivänämme Salmassa myrkkykaasua.

Pommitettuaan viisi päivää autiota Suursaarta uskalsi vihollinen suorittaa sotataiteen kaikkien sääntöjen mukaisen mähinnousun.

Päämajan tilanneselostus 7. 12. 39. klo 12:

MAAVOIMAT:

6. 12. ylitti vihollinen Taipaleenjoen tykistön tukemana. Vastahyökkäys käynnissä. Länsi-Kannaksella on paikallisia kahakoita, joissa tuhottiin neljä venäläistä hyökkäysvaunua. Salmassa käyttivät venäläiset kaasua. Eräs venäläinen osasto lähestyy Tolvajärveä. Kiantajärven seuduilla taistellaan. Muualta ei mainittavaa.

MERIVOIMAT:

Vihollinen on 6. 12. suorittanut kaksi lyhytaikaista lumipyryn vuoksi umpimähkää ammuttua rannikkopattereitamme vastaan Suomenlahdella. Laatokalla oma tykistö osallistunut tulokselisesti taisteluihin maantamalla.

ILMAVOIMAT:

6. 12. suorittivat vihollisen ilmavoimat hyökkäyksiä Pitkärantaan, Koirinojaa ja Kiteellä vastaan. Pommituksilla ei saavutettu tuloksia. Kiteellä ja Koirinojalla ammuttiin siviiliväestöä konekiväärillä, jolloin joitakin siviilihenkilöitä haavoituttiin.

Päämajan tilannetiedotus 8. 12. klo 12:

Maavoimat:

Vihollinen jatkanut 7. 12. kuluessa hyökkäyksiään Taipaleenjoelle. Hyökkäys torjuttu. Suomussalmien kirkonkylästä on ollut pakko luopua. Muualta ei mainittavaa.

Merivoimat:

Venäläisten on onnistunut vallata Suursaari, jota he ovat sodan ensimmäisestä päivästä alkaen pommitaneet ilma- ja laivastovoimillaan. Kyliä on vihollinen tuhonnut. Oma varti-osastomme läpäisi tappioita vahvan saartorenkkaan. Muualta tilanne ennallaan.

Ilmavoimat:

Päivän kuluessa ei ole ollut vihollisen lentotoimintaa.

VÄESTÖSTÄ TYHJENNETYN SUURSAAREN KALLIOT PITÄVÄT LUJASTI PUOLIAAN.

STT on saanut päämajan tiedonannossa 8. 12. mainitusta venäläisten suorittamasta mähinnoususta Suursaarelle seuraavia täydentäviä tietoja:

Vihollinen oli pommitanut kokonaista viisi päivää Suursaarta, jossa ei enää ollut yhtään ainoasta ihmistä. 10 venäläistä hävittäjälälyä ja epäluokan määrittäjä lentokoneita koetteli Suursaaren kallioiden kestävyyttä. Torstaina suoritettiin sotataiteen kaikkien sääntöjen mukainen mähinnousu ihmisistä tyhjälle saarelle. Venäläiset eivät kuitenkaan uskoneet, että saari olisi ollut kokonaan tyhjenetty, vaan ryhtyivät tarkasti tutkimaan löytökseen salaiset kätöpaikat.

Saarella olleet merivartiomme pujahtivat taitavasti ja neuvokkaasti venäläisten merivoimien saartorenkkaan lävitse saareita mähinnousta.

VENÄLÄISET KÄYTTÄNEET KAASUA.

STT:lle ilmoitetaan virallisesti:

Kierrelleet alueen yllä pommeja heittämiä. Nikkeliväestöllä on kuitenkin toiminta keskeytetty ja sotaväki on sijoittunut vartiopäiväluokseen. Yhtiö oli alkanut saada toiminnan täyteen vauhtiin jo ensi kesän aikana ja jo viime kesänä työskenteli siellä 1.400 työllistettyä. Myöhemmin oli tämä joukko jonkun verran pienentynyt. Viime viikolla lopetettiin työt.

Lisätietoja rintamatapahtumista.

Kuten päämajan torstaina päivittämässä tilannetiedotuksessa mainitaan, käyttivät venäläiset keskiviikkona Salmassa käydyssä taistelussa kaasua. Erästä suomalaista patteria ammuttiin kaasukranaateilla. Kaasu oli tukahduttava kaasua. Ammunnan johdosta on kaasusairaita 11. Venäläiset eivät kuitenkaan käyttäneet mitään kaasua häikäilemättömän raahasen ja kaikkien kansainvälisten sopimusten pittaamattomuudessa sähäkkyytensä. Venäläisten häikäilemättömyyttä menettelytapoista siviiliväestöä kohtaan tuli tuoreita tietoja. Patsamosta. Siellä ammuttiin evakuita siviiliväestöä, naisia ja lapsia turvaan kuljettavia aluksia.

Kuvasaana siviiliväestöä ja uhrituolle, jota kutsutaan kaikki pitkin täällä hetkellä osoittavat isännän yhtiöstä asiaa kohtaan, on seuraavakin tapaus: Erään ilmoitustyömaa työpäivä on päiväpalkastaan kerännyt 20.000 mk maanpuolustuksen hyväksi. Erään taistelussa haavoittuneen sotamiehen luokse tuli hänen läheisensä, joka oli kuullut poikansa haavoittumista. Kuultuaan pojalta, missä joukko-osastossa tämä palveli hän vapautettiin ilmoittautui samaan komppanian poikansa tilalle. Mukaan 60-vuotias mies ilmoittautui upseerille ja saanut vähillä varoilla ostaneensa erillaisia varusteita. Hän pyysi, että ne lähetettäisiin jollekin tuntemattomalle sotilaille, koska hänellä ei ole omaa poikaa. Lisäksi hän otti taskuun lompakon, jota siinä 50 mk ja pyysi, että rahalla otettaisiin jollekin toiselle tuntemattomalle sotilaille tupakkia.

Meidän sotilaittemme neuvokkuudesta ja urheudesta saadaan päivittäin näin sykkähtäviä ja välillä melkein satunnaisia kuulostavia esimerkkejä. Seuraavaa muutama:

Oso, 7. 12. (STT) Kirkkoniemessä ilmoitetaan Norjan sähkösaatamotomistolle, että keskiviikkona suoritettiin Patsamossa uusia taisteluja. Venäläisten hyökkäys lyötiin takaisin. Sanomalehti Sydvaranger kertoo Kirkkoniemessä, että puhelikeskustelussa Salmijärvelle keskiviikkona otettiin ilmoitettiin, että Salmijärvenellä oli koko päivän ollut rauhallista ja hiljasta. Suomalaiset kuitenkin otaksuvat, että venäläiset suorittavat uusia joukkohyökkäyksiä Patsamoa vastaan. Kirkkoniemessä kuita on nyt kuultu kaikkiaan noin 900 suomalaista ja lisää odotetaan.

Nikkelikivoksella ei ole hävitetty.

Oso, 7. 12. (STT) Norjan sähkösaatamotomiston Kirkkoniemessä lähettämällä erikokirjeenvaihtaja ilmoittaa torstaina aamupäivällä: Suurin osa saapuneista pakolaisista jatkua matkansa etelämpään rannikkoluokilla. Tänä aamuna matkustaa 138 henkilöä Budapestiin. Pakolaisten joukossa on 10 vuorokauden ikäisiä lapsia ja 60-vuotiaita vanhukia. Monet pakolaiset ovat saaneet keuhkitaureita. Patsamon nikkelikalvojen kansalaiset ja englantilaiset virkamiehet ovat myöskin saapuneet ja osa heistä on jo matkustanut eteenpäin. Johtaja Simpson on kertonut, että nikkelikalvoissa vielä ole hävitetty mitään. Venäläiset lentävät ovat pari kertaa

Torstaina oli Patsamossa rauhallista.

Oso, 8. 12. (STT) Norjan sähkösaatamotomiston lähettämällä kirjeenvaihtaja lähettämällä torstai-iltaana Salmijärven, Etelä-Varangasta, että hän päivän kuluessa on matkustanut pitkin ranta- ja huomauttamalla, missä erikoista

... jossa toimeenpann 1.200 ylipöytä... joulukuun 2 päivä... osoituksen Suomen puolesta. Kuvasaana ylipöytä... lippuinen Suomen lähetystön edustalla. Joukon edessä nähdään pastori Kaj Munk.

Mitä tapahtuu Venäjällä?

Venäläiset käsittävät tehneensä erehdyksen hyökätessään Suomeen.

Vähemmän luotettavaa väestöä evakuoidaan Leningradista.

Lontoo, Stefanin kautta, 8. 12. (STT) Timesin kirjeenvaihtaja Moskovaan kirjoittaa, että venäläiset nyt käsittävät tehneensä erehdyksen Suomea koskevissa arvioissaan ja eakaantuneensa selkkäukseen, mistä heidän on arvoaan menettämättä vaikea perääntyä. Venäläiset luulivat saavuttavansa nopean voiton käännytyksessä sitten etelään, mutta he ovat erehtyneet ja heidän uhkauksensa Turkia ja Romania vastaan on menettänyt suuresti voimastaan Venäjän aseiden heikon menestyksen takia Suomessa.

Leningrad tiukalla.

Bern, 8. 12. (STT) Otsikolla „Venäjä jatkavalla suurilla tappioilla Laatokan pohjois- ja lounaispuolella” kirjoittaa Basler Nachrichten Tukholman-kirjeenvaihtaja Suomen sotatapahtumista seuraavaa:

Sitä seikkaa, että Neuvostoliiton virallisissa raporteissa esitellään pelkkiin kuvitelmiin perustuvia voittoja ja puhutaan etenemisestä määrättyihin paikkoihin, joita suomalaiset lujasti pitävät hallussaan, voidaan pitää varmana todistuksena virallisissa neuvostoliittolaisten valittavasta hermostuneisuudesta. Tätä huolestunutta lisää, jatkaa kirjeenvaihtaja, Leningradin piirin elintarvehankinnossa sodan johdosta ilmennyt vaikeutumisen ja väestön moraalisen huonontuminen. Leningradin viranomaisten on jo uudelleen täytyy evakuoida vähemmän luotettava väestönsä maan sisälle. Kirjeenvaihtaja kertoo myöskin, että venäläisten käyttämä myrkkykaasu olisi pikiriinkloria.

Eduskunnan eillinen istunto.

Joukko lakiehdotuksia kolmasnessa käsittelyssä. Eduskunnan eillisessä täysistunnossa oli kolmasnessa käsittelyssä joukko lakiehdotuksia, jotka hyväksyttiin toisessa käsittelyssä päätetyssä muodossa. Näitä olivat: laki eräiden uusien peruspalkkaisten virkojen ja toimien perustamisesta, laki eduskunnan virkojen ja toimien perustamisesta, laki eduskunnan virkojen ja toimien perustamisesta, laki eduskunnan virkojen ja toimien perustamisesta, laki eduskunnan virkojen ja toimien perustamisesta.

Budapestin ylioppilaat Suomen takana.

Budapest, 8. 12. (STT) Ylioppilaat toimeenpanivat torstaina myötätuntomielisyyden Suomen lähetystön edustalle, missä ohjelmalla osallistui useita satoja ylioppilaita. Ministerin astuessa ulokkeelle joutui hän vilkkaasti suopuolustuksen kohteeksi. Mielipiteidenkulkueen johtaja kohdattiin ministerille puheen, jossa hän julkkitti Budapestin ylioppilaiden myötätuntomielisyyden Suomen asiaa kohtaan. Ministeri vastasi jälkeensä Suomen ja Unkarin kansallisuudelle ja lähtivät sitten Kallan lähetystölle, missä he juhlivat Museonin ja Suomea. Päätettiin mielipiteidenkulkueen suorittaa matkansa Venäjän lähetystölle ilmaisemaan vastalauseensa Venäjän hyökkäystä kohtaan.

Ranska vakuuttaa Suomelle syvää myötätuntoa.

Daladier: »Suomen asenne osoittaa, että kansa voi nousta suureksi paremmin rohkeutensa kuin väestönsä lukumäärän tai alueellisen laajuutensa pohjalla.

Paris, 8. 12. (STT) Edustajakamarin istunnossa perjantaina aamupäivällä lausui pääministeri Daladier seuraavaa:

Varmaa on, että se hyökkäys, jonka uhriksi Suomi sopimusmääräyksistä huolimatta on joutunut, nostattaa yhtä paljon inhoa kuin hämmästyksiä. Ranska lähettää valtuutettunsa Geneveen vastauksena Suomen vetoomukseen. Uskon inhimillisen kunnian takia, että vihollisenkin puolella täytyy olla miehiä, joiden omatunto panee vastalauseen tästä hirvittävästä attentaatista. Suomen asenne osoittaa, että kansakunta voi nousta suureksi paremmin rohkeutensa kuin väestönsä lukumäärän tai alueellisen laajuutensa pohjalla. Tulkiten koko Ranskan kansakunnan puolelta ja kansanluokkien ylipuolella olevan yhteisen vakaumuksen, kun vakuritan Suomelle syvää myötätuntomme ja osoitan

Pääministeri Daladier.

sille Ranskan tervehdyksen. Pääministerin lausunto vastaanotettiin myrskyisin suosionosoituksin.

Yhdysvallat tukentavat otettaan.

Asettavat Venäjän vastuuseen Suomen saarosta.

Washington, Reutersin kautta, 8. 12. (STT) Ulkoministeri Hull ilmoitti perjantaina, että Yhdysvallat hallitus tulee esittämään Neuvostoliiton vastuuseen kahdesta siviilivahingosta, jota Amerikan alusmailla tai amerikkalaisella omistajalla pidettävä kolme Neuvostoliiton julkistama Suomen saarosta.

New York, 8. 12. (STT) Ent. presidentti Hoover, joka on Suomen avustuskomitean puheenjohtaja, on tänään kirjottanut nimissä osallistuneita Amerikan kansalle hehottamaan venäläisiä lahjoja heidän Suomen urheaa kansan kätönsä.

Kauroja ja heiniä

sa myydä vain puolustuslaitokselle.

VALTIONEUVOSTON PÄÄTÖS ASIASTA.

Koska kaurojen ja heinien riittävä saanti armeijalle on saavaa kaikin puolin turvata, on valtionneuvoston päätöksellä tsn 7. päivästä säädetty eräitä niiden tuotteiden kauppa rajoittavia määräyksiä.

Rehukauria ja heiniä saa tällä hetkellä myydä vain puolustuslaitoksen varikoille ja puolustuslaitoksen hyväksymille liikkeille. Muuten ostajien on otettava varien saava erikseen lupa. Tällaisen ostoluvan voi kansanhuoltoalutkunta erillisellä tapauksella myöntää hevosten tai nautakarjan omistajille tai henkilöille, joilla on hoidossaan toisten omistamia hevosia tai nautaeläimiä. Jos kuitenkin on kysymys suuremmista ostolista kuin 1.500 kiloa rehukauria tai 3.000 kiloa heiniä, on lupa saatava kansanhuoltoalutkunnan toimittamana.

Eräitä rehukaurien myynnin suurimokurojen tai sieraurojen nimellä, on valtionneuvosto samalla säätönyt, että suurimokuroja saadaan myydä vain asianomaisen kansanhuoltoalutkunnan hyväksymille myyjille ja siemenkauraa kansanhuoltoalutkunnan hyväksymille siemenliikkeille. Kansanhuoltoalutkunnan luvalla voidaan siemenkauraa myydä myös amaanviljijille, joka on kyvösiemenen puutteessa.

Laidoner Molotovin luona.

Moskova, 8. 12. (STT) Viron armeijan ylipäällikkö, kenraali Laidoner kävi torstaina Molotovin luona Kremlinissä.

Viimeksimainittu lain yhteydessä eduskunta hyväksyi toivomuksen, että hallitus poikkeuksellisten ehtojen antaessa siihen sähettä, varainkassa päikkakunnilla, joilla työttömyyttä huokattavasti esiintyy tai on välittömästi odotettavissa, käytetään työttömyyden lieventämiseen valtion tulo- ja menoarvioissa opolettuja määrärahoja uudella- ja laidunviljelijöille jaettavien jaksomäärä työttömyyden torjumista varten. Viimeksimainittu valtionneuvoston päätös lämpöläisessä ohjelmassa.

Kaikkien täläläisten liikepankkien konttorit

pidetään avoinna ensi maanantaista lähtien toistaiseksi klo 10-13.30 (1/2 2).